

Azərbaycanın mədəni ictimaiyyətinə ağır itki üz vermişdir. Müasir Azərbaycan ədəbiyyatının görkəmli nümayəndəsi, Xalq yazıçısı, tanınmış dramaturq, tənqidçi və ədəbiyyatşünas, ictimai-siyasi xadim, filologiya elmləri doktoru professor, Elçin İlyas oğlu Əfəndiyev 2025-ci il avqustun 3-də ömrünün 83-cü ilində vəfat etmişdir.

Elçin Əfəndiyev 1943-cü il mayın 13-də Bakı şəhərində anadan olmuşdur. Orta məktəbi bitirdikdən sonra o, 1960-1965-ci illərdə Azərbaycan Dövlət Universitetinin Filologiya fakültəsində ali təhsil almış, 1965-1969-cu illərdə Azərbaycan Elmlər Akademiyasının Nizami adına Dil və Ədəbiyyat İnstitutunun aspiranturasında oxumuşdur.

Əmək fəaliyyətinə Azərbaycan Elmlər Akademiyasının Nizami adına Ədəbiyyat İnstitutunda elmi əməkdaş kimi başlayan Elçin Əfəndiyev 1969-1975-ci illərdə orada işləmişdir. O, 1975-1987-ci illərdə Azərbaycan Yazıçılar İttifaqı İdarə Heyətinin katibi, 1987-1993-cü illərdə isə Xaricdə yaşayan həmvətənlərlə Mədəni Əlaqələr Cəmiyyəti – "Vətən" Cəmiyyəti rəyasət heyətinin sədri olmuşdur. Elçin Əfəndiyev 1993-2018-ci illərdə Azərbaycan Respublikası Baş nazirinin müavini vəzifəsində çalışmışdır.

Müasir Azərbaycan ədəbiyyatının parlaq simalarından olan yazıçı Elçin Əfəndiyev bütün fəaliyyəti ərzində 60-cı illər nəslinin ənənələrinə sadiqlik nümayiş etdirmiş və milli bədii fikrin zənginləşməsində mühüm rol oynamışdır. O, hələ ədəbi yaradıcılığa başladığı ilk vaxtlardan mənəvi axtışlarla dolu əsərlərinin poetik gücü ilə geniş oxucu kütləsinin dərin rəğbətini qazanmışdır. Realist psixoloji təhlilin dərinliyi və bədii-estetik ifadə vasitələrinin rəngarəngliyi ilə seçilən bu əsərlər Azərbaycan nəsrinin qiymətli nümunələridir. Ədəbiyyatımızın yeni mərhələsinin formalaşmasının fəal iştirakçısı olan sənətkar uzaq və yaxın tarixi keçmişimizlə bağlı roman, povest, hekayə və pyeslərində xalqımızın mənəvi-əxlaqi dəyərlərinin təbliğini diqqət mərkəzində saxlamışdır. Elçinin ssenariləri əsasında çəkilən filmlər uğurlu ekran həyatı yaşayaraq Azərbaycan kinematografiyasının qızıl fonduna daxil olmuşdur. Yazıcının əsərləri bir çox xarici dillərə tərcümə olunmuş, müxtəlif teatr səhnələrində tamaşaya qoyularaq müəllifinə şöhrət qazandırmışdır. Onun mötəbər beynəlxalq konfranslarda çıxışları elmi və ədəbi ictimaiyyət tərəfindən maraqla qarşılanmışdır.

Elçin Əfəndiyev ölkəmizin ictimai-siyasi və mədəni həyatında daim yaxından iştirak etmişdir. Xaricdə yaşayan soydaşlarımızın tarixi Vətənlə əlaqələrinin dərinləşməsində xidmətləri onun Azərbaycançılıq məfkurəsinə sədaqətinin bariz ifadəsidir. Elçin Əfəndiyev uzun illər Azərbaycan Respublikası Baş nazirinin müavini vəzifəsində təqdirəlayiq fəaliyyət göstərmişdir. Elçin Əfəndiyevin xidmətləri həmişə yüksək qiymətləndirilmişdir. O, Azərbaycan Respublikasının ali dövlət mükafatları – "İstiqlal" (2003), "Şərəf" (2013), "Şöhrət" (2018) ordenləri və "Azərbaycan Respublikası Prezidentinin fəxri diplomu" (2023) ilə təltif edilmişdir. Görkəmli yazıçı və alim, tanınmış ictimai-siyasi xadim, səmimi və təvazökar insan Elçin İlyas oğlu Əfəndiyevin əziz xatirəsi onu tanıyanların qəlbində hər zaman yaşayacaqdır.

Allah rəhmət eləsin!

İlham Əliyev, Mehriban Əliyeva, Əli Əsədov, Sahibə Qafarova, Samir Nuriyev, Eldar Əzizov, Fərəh Əliyeva, Adil Kərimli, Polad Bülbüloğlu, İsa Həbibbəyli, Anar Rzayev, Nəriman Həsənzadə, Kamal Abdullayev, Çingiz Abdullayev, Hacı İsmayilov.

"Elçin bizim böyük yazıçılarımızdan biridir".

Ulu öndər Heydər Əliyev

"Bu il Beynəlxalq İncəsənət Mükafatını qardaş Azərbaycanın görkəmli yazıçısı Elçin İlyas oğlu Əfəndiyevə təqdim edirik. Bir çox dila tərcümə edilmiş hekayə, roman və ssenari janrlı əsərləri ilə köüllərdə taxt quran Elçin qardaşımız, eyni zamanda, bir siyasət və fəaliyyət adamı olaraq da gözə çarpmışdır. Türkiyə-Azərbaycan dostluğunun dünyada öz səmimiyyəti, həmrəyliyi, mehribanlığı ilə nümunə göstərildiyi bir vaxtda verdiyimiz bu mükafatı mən də manalı hesab edirəm. İnanıram ki, Elçin qardaşımız öz əsərləri və duruşu ilə bundan sonra da bu dostluğun mədəni və elmi bayraqlarından biri olmağı davam etdirəcək, onu təbrik edirəm".

Rəcəb Tayyib Ərdoğan,
Türkiyə Respublikasının Prezidenti

"Siz uzun illər Heydər Əliyevlə birlikdə yüksək vəzifələrdə işləmişiniz. Bilirsiniz ki, onun sizə münasibəti çox müsbət olubdur, böyük hörmətlə yanaşırdı. Artıq bir ildən çoxdur ki, biz birlikdə

Görkəmli yazıçı, ictimai-siyasi xadim

Görkəmli yazıçı, nasir, dramaturq, tənqidçi, ədəbiyyatşünas, filologiya elmləri doktoru, professor, Azərbaycan Yazıçılar Birliyinin üzvü, Xalq yazıçısı, BDU-nun Azərbaycan ədəbiyyatı tarixi kafedrasının professoru, "İstiqlal" ordenli ictimai-siyasi xadim Elçin İlyas oğlu Əfəndiyev milli ədəbiyyatımızı layiqincə təmsil edən ən tanınmış simalardan biri idi. Onun nəsr əsərləri, hekayə və povestləri onlarla xarici ölkədə tərcümə edilərək nəşr olunub, Azərbaycan ədəbiyyatının beynəlxalq səviyyədə təbliğində mühüm rol oynayıb.

İşləyirik. Mən bu birgə fəaliyyətimizdən çox razıyam. Həm hökumətdə, həm də ictimai həyatda sizin böyük rolunuz vardır. Bu gün böyük məmmuniyyətlə yüksək mükafatları sizə təqdim etmək istəyirəm".

İlham Əliyev,
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

"Elçin hekayə və povestlərində daim insan hissələrinin hərərətini, insan ürəyinin romantik çırpıntılarını əks edir; çünki yazıçı onları təsvir xatirinə deyil, qəhrəmanlarının həyəcan və iztirablarının, dəruni hissələrinin tərcümə kimi əsərə daxil edir. Bu təsvirlərin yığcamlığı və təbiiyyəti bizi o qədər cəlb edir ki, gözəlmədən özüümüzlə başqa aləmdə hiss edirik".

Mirzə İbrahimov,
xalq yazıçısı

"Elçinin ədəbi hadisələrə obyektiv yanaşması, yeri düşdükcə kəskin polemikalara girməsi, işin ağırlığından qorxmaması, mühüm elmi-bədii problemlərə nəzəri əsaslarla yanaşması əsərinin ("Tənqid və nəsr") sanbalı xeyli artırmış, bu əsəri layəqətli bir tədqiqatə çevirmişdir".

Əməkdar elm xadimi, yazıçı,
MİR CƏLAL PAŞAYEV

"Hörmətli Elçin! "Ölüm hökmü" romanını həvəslə, anıma tələmədən hər mətləbi, hər eyləmə içə-içə, ağıl və hiss süzgəcindən keçirə-keçirə oxudum. Yaşadığım acı illəri, qorxu və tələşə dolu illəri yenidən yaşadım və dərhal sənə yazmış düşüncələri heyrətləndirdim. Sən o illərin müsbətlərini o qədər təbii qələmə almısan ki, bunlar özündən yaşlıların söhbətlərindən deyil, yalnız şəxsi müşahidənin məhsulu ola bilər – qənaətinə gəlmək olmur..."

Sən mənə qələminlə bir daha istedadın gücünə və sənətin qiyyətə inandırдың".

Bəxtiyar Vahabzadə,
xalq şairi

"Elçin müasir Azərbaycan nəsrinin görkəmli nümayəndələrindən biridir. Bədii yaradıcılıq sahəsində onun nəaliyyətləri göz qabağındadır... Elçin tənqidi fəaliyyətə də yazıçı kimi başlamışdır. Onun tənqidi əsərləri öz canlılığı, kəsəri, aktuallığı ilə həmişə ümumi maraq oyatmışdır".

Kamal Talıbzadə, akademik

"Elçin müasir Türkiyə ədəbiyyatından və ədəbi prosesdən bəhs edərkən belə bir fikri əsas götürür ki, ədəbiyyat dövrün mühtüm siyasi-ictimai problemlərindən kənarda qalmamalı, həmişə öz xalqın ictimai marağı keşiyində dayanmalıdır, bilavasitə həyatdan bəhrələnməlidir. O, qabaqçıl dünya ədəbiyyatından faydalanmaqla birlikdə, milli ədəbi ənənələrinə arxalanmalıdır... Elçin "Yaxın, uzaq Türkiyə" əsərində özünü işgüzar bir təsviqatçı kimi göstərir".

Həmid Arslan, akademik

Elçin Əfəndiyev yalnız yazıçı kimi deyil, həm də ictimai-siyasi xadim kimi Azərbaycan dövlətçiliyinin və mədəniyyətinin inkişafında böyük xidmətlər göstərmişdir. O, Azərbaycan ədəbiyyatında və mədəniyyətində müstəsna xidmətlərinə görə "İstiqlal" ordeni və digər yüksək dövlət mükafatları ilə təltif olunub. Görkəmli yazıçı, ictimai-siyasi xadim Elçin Əfəndiyevin yaradıcılığı Azərbaycan xalqının yaddaşından heç vaxt silinməyəcək, onun əziz xatirəsi dostlarının qəlbində daim yaşayacaq.

Akademik Ziyad Səmədzadə

"Həyatın acı həqiqətlərindən danışanda da şirin, səmimi, xeyirxah dillə danışmaq ancaq sinəsində şəfqətli sənətkar ürəyi gəzdirilərsə qismət olur ki, Elçin də onların cərgəsindədir".

Əziz Mirəhmədov,
AMEA-nın müxbir üzvü, professor

"Elçinin məşhur "Ölüm hökmü" romanı Azərbaycanın düşmənlərinə ölüm hökmü oxuyursa, o böyük epik əsər həm də keyfiyyətə parlayırsa, siz nə cəsarətlə (müasir ədəbiyyata) ölü deyirsiniz?!"

İsa Hüseynov (Muğanna),
yazıçı, ssenarist

"Mənim bir neçə yaxın dostum var, hamısı mənə əzizdir, onları heç vaxtla bir-birinə qarşı qoymaq istəməzdim. Amma atamın vəfatı günüdə də, anamın keçidini gecədə də yadıma ilk düşən Elçin oldu".

Anar, xalq yazıçısı

"Elçin dünya ədəbiyyatı dəyərlərini, bu sahədəki təcrübəni mükəmməl şəkildə öz yaradıcılıq laboratoriyasında uğurla keçirən çox maraqlı bir yazıçıdır... Rejissor David Perri "Şekspir" pyesini oxuyub, ona valeh olmuşdu. Onun quruluşunda əsər Londonun Avangrad teatrında müvəffəqiyyətlə tamaşaya qoyuldu. Elçinin yaşamış tarixə ironik, paradoksal şəkildə təqdim edilən münasibəti ingilis tamaşaçıları üçün çox maraqlı idi".

İlan Piertdi,
ingilis ədəbiyyatşünası

"Elçin möcüzələri sevir, o zərif və mehriban nağıldır, o kədərli bir səhrkardır,

Elçin İlyas oğlu Əfəndiyev

Elçin dünyası

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev Xalq yazıçısı Elçinə "İstiqlal" ordenini və "Xalq yazıçısı" fəxri adının vəsiqəsini təqdim edərkən.

Qəzetimizin səhifələrində müxtəlif illərdə Elçinin yaradıcılığına həsr olunmuş məqalələr dərc olunmuşdur. Onlardan birini – tarix elmləri doktoru Bəybalə Ələsgərovun məqaləsini ixtisarla nəzərinizə çatdırırıq. Elçin Əfəndiyev bədii yaradıcılığa lap erkən yaşlarından başlamışdır. İlk hekayəsi ("O inanırdı") 1959-cu ildə "Azərbaycan gəncləri" qəzetində dərc olunmuş və ədəbi ictimaiyyət tərəfindən rəğbətlə qarşılanmışdır. Elçinin məşhur "Mahmud və Məryəm", "Ağ dəvə" və "Ölüm hökmü" romanları Azərbaycan nəsrinin qızıl fonduna daxil olmuşdur. Elçin müxtəlif millətlərdən ibarət milyonlarla oxucu auditoriyasının sevimli yazıçısıdır. Onun "Bir görüşün tarixçəsi", "Toyuğun diri qalması", "Dolça" kimi povestləri yalnız Azərbaycanda deyil, dünyanın bir çox ölkələrində nəşr olunmuş, oxucular tərəfindən böyük maraqla qarşılanmışdır. Təsədüfi deyil ki, bu povestlər keçmiş Sovet İttifaqının ən populyar və çoxtirajlı jurnallarında dərc edilmişdir. Onun əsərləri bir çox ədəbi mükafatlarla, o cümlədən SSRİ Yazıçılar İttifaqının, "Drujba narodov" və "Smena" jurnallarının (iki dəfə), "Literaturnaya qazeta"-nın (iki dəfə), "Nedelya" həftəliyinin və digər mətbuat orqanlarının "İlin ən yaxşı əsəri" mükafatlarını almış, Moskvada nəşr olunmuş "Əncir ağacı" adlı povest və hekayələr kitabı keçmiş SSRİ-nin ən nüfuzlu mükafatlarından biri – Lenin komsomolu mükafatı, "Memar Sinan" Universitetinin (İstanbul), Fateh Universitetinin (İstanbul) mükafatları, eləcə də ulu öndər Heydər Əliyevin müvafiq sərəncamı ilə "İstiqlal", Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyevin sərəncamı ilə isə

"Şərəf" ordeni ilə təltif edilmişdir.

Elçinin dramaturgiyası, son illərdə qələmə aldığı komediyalar Azərbaycan komediografiyasını keyfiyyətə yeni bir mərhələyə qaldırmış və milli sənətimizdə bədii-estetik hadisə olaraq "Elçin teatri"-ni yaratmışdır. Onun "Poçt şöbəsində xəyal", "Ah, Paris!.. Paris!..", "Mən sənəin dayınam", "Dəli-xanadan dəli qaçıb, yaxud mənim sevimli dəlim", "Mənim ərim dəlidir", "Qatil", "Şekspir" və s. kimi pyesləri yalnız Azərbaycan deyil, xarici ölkələrin, o cümlədən Türkiyənin ən böyük teatrlarında uğurla səhnəyə qoyulmuşdur. "Qatil" tamaşasının quruluşçu rejissoru Akademik Milli Dram Teatrının bədii rəhbəri Mehriban Ələkbərzadə, bəstəkarı Xalq artisti, sənətşünaslıq üzrə fəlsəfə doktoru Aygün Səmədzadədir.

Elçinin "Tənqid və nəsr", "Klassik aşiq ədəbiyyatında "dünya" obrazı", Üzeyir Hacıbəyovun publisistikasını tədqiq və təhlil edən "Bəstəkarın vətəndaş sözü" monoqrafiyaları, eləcə də Azərbaycanın böyük şəxsiyyətlərinə – Bülbülə həsr edilmiş "Bülbül", Azərbaycan Demokratik Cümhuriyyətinin lideri Məmməd Əmin Rəsulzadənin həyat və yaradıcılığında bəhs edən "Məmməd Əmin Rəsulzadə", yazıçı, siyasi-ictimai xadim Nəriman Nərimanovun yaradıcılığını və fəaliyyətini işıqlandıran "Nəriman Nərimanov", Cəfər Cəbbarlının yaradıcılığını yeni aspektdən təhlil edən "Sənətkar və şəxsiyyət" monoqrafik əsərləri və s. kimi elmi əsərləri Azərbaycan ədəbiyyatşünaslıq elminin son onillərdə əldə etdiyi nailiyyətlərin parlaq nümunələridir.

"İqtisadiyyat" qəzeti,
7-15 mart 2023

bərk vuran, qızılı, gümüşü rənglərə üstünlük verən impressionistdir..."

Professor Lev Anninski
rus tənqidçisi

"Elçin - dramaturgiyamızda ilk dəfə olaraq xaosun, hərcmərcliyin obrazını yaradır! Onların əsasında duran mənəvi, əxlaqi, ideoloji stereotipə, normativ düşüncə və rəftar tərzinə ən müasir, ayıq ədəbi-estetik münasibət ifadə edir..."

Yaşar Qarayev,
AMEA-nın müxbir üzvü

"...Elçinin ümumittifaq mətbuatında çap olunmuş ən yaxşı məqalələri bir yerdə toplanaraq, Moskvada böyük bir kitab halında nəşr edilmişdir. İlk dəfə idi ki, Azərbaycan ədəbi tənqidinin nümunəsi Elçinin tənqidi yaradıcılığı təmsalında belə bir həcmdə və yüksək nəzəri səviyyədə ümumittifaq oxucusuna təqdim olunurdu".

Nərgiz Paşayeva, akademik

"Elçin ədəbi-tənqid məqalələri ədəbi-bədii fakta analitik münasibət nümunəsidir, mən bunu bütün məsuliyyəti ilə deyirəm, bu məqalələrdə təhlilin sosial planı da var,

zaman həssaslığı da; milli ayanilik də var, fərdi üslub faktına ehtiram da; nəhayət müəllifin öz təbiri ilə desək, iddia da var, imkan da. Şübhəsiz bunların hamısından çox bir şey var, onu böyük həriflərlə yazıram: VƏTƏNDAŞLIQ!"

Nizami Cəfərov, akademik

"Elçin haqqında çox yazılıb. Sözsüz ki, bunlar nə ayrı-ayrılıqda, nə də cəm şəklində onun yaradıcılığının bütün şəxslərini və çalarlarını əhatə etmir. Elçinin yaradıcılığı elə geniş diapozonludur ki, yaqın heç mümkün də deyil... Onun "Ədəbi düşüncələr"-i bədii aysberqlərin görünməyən hissəsini duyduğum yollarını öyrədir".

Həsən Əziz oğlu
Həsənov Dövlət xadimi

"Elçin Azərbaycan ədəbiyyatını dünyada təmsil edən şəxsiyyətdir. O, çoxsaylı əsərləri ilə oxucuların qəlbinə çoxdan fəth edib... O, Azərbaycan ədəbiyyatından Ədəbiyyata sıçrayış etməyi bacarmış bir sənətkardır. Adı Azərbaycan ziyalılığının qızıl fonduna düşmüş bir sənətkardır".

Kamal Abdulla,
akademik,